

DREAMTIME

-doba snění-

Michaela Beránková

Bakalářská práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav designu oděvu a obuvi
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela BERÁNKOVÁ**
Osobní číslo: **K07223**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Design oděvu**

Téma práce: **Doba snění**

Zásady pro vypracování:

Výtvarné zpracování a realizace vybraných finálních návrhů, cca 8 ks modelů. Technická a teoretická příprava projektu, sběr potřebných informací a vyhotovení práce dle zadaných parametrů.

Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, vlastní závěry.

Rozsah práce: Koncepční a výtvarné řešení designu oděvu ve variantách, finální řešení, výběr materiálu, stříhové řešení, realizace vybraných oděvů, výtvarná dokumentace, vše formát A4.

Svůj návrh dokumentujte v závěrečné písemné zprávě, doložte kresebnými návrhy dokládajícími postup řešení (přípravné skici cca 20 stran, fotodokumentace a módní fotografie, vše formát A4). Odevzdejte ve 2 stejnopisech v pevné vazbě. Součástí předané písemné práce jsou i 2 vyhotovení na CD-ROM.

Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah bakalářské práce: viz zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam odborné literatury:

Bonnie English, Liliana Pomazan: Australian Fashion Unstitched: The Last 60 Years, 2010, ISBN 978-0-521-75649-5
Andrew Sayers: Australian Art, 2001, ISBN 0192842145
Extreme Beauty, The body transformed, The Metropolitan Museum of Art, 2004, ISBN 0300103123
Geoffrey Blainey: Dějiny Austrálie, 2000, ISBN 80-7106-334-7
Mitchell Oakley Smith: Fashion Australian and New Zealand designers, 2010, ISBN978-0500500248

Vedoucí bakalářské práce: MgA. Mária Štraneková, ArtD.
Ústav designu oděvu a obuvi
Datum zadání bakalářské práce: 15. února 2012
Termín odevzdání bakalářské práce: 18. května 2012

Ve Zlíně dne 1. března 2012

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

doc. Mgr. Ivan Titor
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně ..2.2.2012.....

MICHAELA BERÁNKOVÁ

.....
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělěčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnožení.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Touto prací Vás chci pozvat do australského světa snění – Dreamtime. Do času, kdy domorodí obyvatelé dokázali vytvořit krajinu, vodu, vzduch a dokonce také nebeská tělesa, slunce, měsíc a hvězdy. Pomocí svých rituálů, skarifikace a body painting dokázali promlouvat ke svým domorodým předkům. Jestli máte doopravdy zájem poznat obyvatelé aborigines měli byste nejdříve poznat historii jejich země – Austrálii.

Klíčová slova: Austrálie, Aborigines, dreamtime, historie odívání, národní oděv, současní návrháři, svoboda, papoušek kakadu, skarifikace, body painting

ABSTRACT

With this work I would like to invite you to the Australian dreamtime, to a time when indigenous people were able to create landscapes, water, air and even celestial bodies such as sun, moon and stars. Through their rituals, scarification and body painting they could speak to their indigenous ancestors. If you are truly interested in meeting Indigenous Aboriginal people, you should first learn about the history of their country – Australia.

Keywords: Australia, Aborigines, dreamtime, the history of fashion design, national clothes, modern fashion designers, freedom, cockatoo, scarification, body painting

Motto:

„ Byli jsme potomci bílých, vyvržených z Anglie. Vyhodili nás na opravdu nádherné místo..... v Austrálii. Poslali nás do nebe a oni sami zůstali v pekle.“

(Rymer 1996)

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce MgA. Márii Štranekové, ArtD. za odbornou pomoc, přínos inspirací a trpělivost při mé tvorbě. Mé další poděkování patří mým pedagogům, přátelům a hlavně mé rodině za podporu a pomoc v průběhu mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Michaela Beránková

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 POČÁTEK AUSTRÁLIE ANEB POČÁTEK MÓDY	11
1.1 ABORIGINES	11
1.1.1 Dreamtime.....	11
1.1.2 Odívání Australských původních obyvatel	12
1.1.3 Kontrast světa.....	13
1.2 19. STOLETÍ	15
1.2.1 Trestanecké období	15
1.2.2 Koloniální období.....	19
2 AUSTRALSKÝ NÁRODNÍ ODĚV	22
2.1 BUSHWEAR	22
2.2 PLÁŽOVÁ KULTURA	23
2.3 MOTIVY FAUNY, FLÓRY A ABORIGINES	25
3 SOUČASNÍ MLADÍ AUSTRALŠTÍ DESIGNÉŘI	28
3.1 ÚSPĚŠNÍ DESIGNÉŘI U PROTINOŽCŮ	30
3.2 DION LEE	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
4 INSPIRACE	39
4.1 MÉ SNĚNÍ POD AUSTRALSKÝM NEBEM	39
4.2 SNĚNÍ DOMORODÝCH OBYVATEL	40
5 KOLEKCE DREAMTIME	44
5.1 BAREVNOST	44
5.2 MATERIÁLY	44
5.3 POPIS A KRESBY JEDNOTLIVÝCH MODELŮ	45
III PROJEKTOVÁ ČÁST	48
6 FOTODOKUMENTACE	49
ZÁVĚR	56
SEZNAM ZDROJŮ A POUŽITÉ LITERATURY	57
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	59
SEZNAM OBRÁZKŮ	60

ÚVOD

Tato bakalářská práce se v první řadě zabývá hledáním inspirace v historii australské domorodé mytologie - Dreamtime. Význam názvu „času snění“ nacházím při svém ročním pobytu v Austrálii.

Se vzdáleností tohoto kontinentu jsou nám ještě vzdálenější informace o této zemi. V mé teoretické části rozebírám australskou módu. Když jsem si poprvé položila otázku „co vím o historii australského odívání“, zjistila jsem, že mé informace jsou téměř nulové. Začala jsem pátrat v mnoha evropských knihách o přehledu designu a historii oděvů, avšak kapitola ohledně australské módy nebyla žádná. Austrálie byla poprvé osídlena anglickými trestanci před méně než 250 lety. Obnáší těchto 250 let historii v odívání? Když padesáti roční časovou linii zabírá pouze období trestanecké kolonie? Není australská móda pouze napodobenina módy Britů? Co si představíte pod národním oděvem této země? Dokážete vyjmenovat jména několika Australských návrhářů? Co přináší móda od protinožců okolnímu světu? Když jsem objevila pro mě zásadní australské knihy ohledně odívání tohoto kontinentu, nestačila jsem se divit. V mé teoretické části nenajdete pouze historii ohledně odívání obyvatel, ale můžete tam také najít hloubku podstaty slova oděv. Oděv od pradávna symbolizoval sociální rozdíly. Představme si situaci, kdy všichni občané naší země nosí stejné oděvy. Jak by se touto situací uspořádala základní společenská hierarchie? Odpověď je pro mnoho z nás nepředstavitelná avšak pro Australany skutečná.

V praktické části se zabývám také historií Austrálie. Historií, která sahá do období daleko před objevením tohoto kontinentu Evropany. Dobou snění - dobou dreamtime. Snění je často používáno se souborem víry a spiritualismu. Domorodci dokážou vstoupit do snění a pomocí odhalení, nebo nahlédnutí dokážou vysvětlit jejich život a jejich svět.

V první polovině kolekce „Dreamtime“ poukazuju na mé subjektivní pocity z Austrálie. Pomocí oděvů vystupuje na povrch mé tajné snění, snění ohledně svobody. Dalšími oděvy se snažím pozorovatele přenést ke snění domorodých obyvatelů Aborigines. V době dreamtime, mohli tito lidé měnit podobu země. Ze země vycházeli první bytosti, které se změnily na zvířata. Toto snění je pro nás smrtelníky těžko představitelné, sahá k samotné existenci země.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POČÁTEK AUSTRÁLIE ANEB POČÁTEK MÓDY

Začátek historie australského odívání můžeme považovat ode dne 26. ledna 1788. Tento den se britští vojáci a trestanci se zvířaty vylodili na australském pobřeží. Vzdálený kontinent sloužil Velké Británii jako trestanecká kolonie několik desetiletí. Jelikož v mé bakalářské práci zkoumám vývoj australské módy, nemohu vynechat nastínění situace střetu domorodých australských obyvatel s Brity. Oděv považuji za nevyslovenou formu řeči a domorodců se to týká obzvlášť. Proces dekódování historie země a módy může nalézt informace o nejintimnějším aspektu života. Proto je tento počátek (dreamtime, trestanecké a koloniální období) velice vlivný na budoucí australskou módu.

1.1 ABORIGINES

Domorodí obyvatelé Austrálie – anglicky zvaní „Aborigines“. Tito domorodí lidé přišli z Asie před více než pěti tisíci lety a to suchou nohou. Moře v té době bylo o sto dvacet metrů níže, než je dnes. Odhaduje se, že před významným rokem 1788 žilo v Austrálii přes 300 000 domorodých obyvatel. Aborigines byli lidé kočovní, žili velice prostým způsobem, na úrovni mladší doby kamenné. Žádný z kmenů si nevytvořil psané písmo. Zatímco ve Francii výrazně vzrůstá zájem o odívání a módní časopisy se stávaly důležitým zdrojem informací, původní černí australští obyvatelé s kudrnatými vlasy, širokým nosem, stále běhají nazí s bumerangem za svou klokaní zvěř. Dokonce domorodé ženy krmily štěňata dinga mlékem z vlastního prsu.

Jejich život byl po staletí založen na hlubokém soužití s přírodou. Výtvarné umění pro ně byla důležitá forma výkladu svého času snění. Tito domorodci uznávali své vlastní náboženské systémy a také věřili ve vliv spirituálních bytostí svých předků.

1.1.1 Dreamtime

„Dreamtime“ neboli doba snění je termín používaný domorodci pro čas kdy neexistovala krajina a svět byl plochý. Ze země Austrálie vycházely první bytosti, svou vůli se proměnily z lidí ve zvířata a naopak. Ano pokud je známo, původní obyvatelé přišli z Asie před více než padesáti tisíci lety, ale nechme jim jejich snění. Mytičtí předkové dali vzniknout materiálnímu světu pomocí opěvování zvířat, kamenů, řek a lidí. Doba snění je jejich duchovním rozměrem života. Těžko představitelná pro nás smrtelníky. Doba snění „Dream-

time.“ Čas snění byl důležitý čas předků, kteří přicházeli se vznikem země. V době snění mohly bytosti měnit podobu země. Při své cestě vytvořily krajinu, hory, řeky, stromy, vodní zdroje, pláně, písečné kopce. Vytvořily mravence, kobyly, orly, emu, papoušky, klokan, ještěrky, hady. To oni vytvořily přírodní živly oheň, vodu, vzduch, dokonce také nebeská tělesa slunce, měsíc, hvězdy. Po této náročné cestě se mytické bytosti vrátily zpátky do země k jejich stavu spánku. Jejich nálada se dokázala proměnit na skály, stromy a krajinu. Pomocí času snění vznikaly pro domorodce zákony, kterými se museli řídit např. chování k sobě navzájem, pravidla manželství, rituály a ceremonie. Své mytologické příběhy si vyprávěli z generace na generaci. Z tohoto období vznikal jejich symbol v umění a v budoucnu inspirací pro mnoho designérů včetně módních návrhářů.

1.1.2 Odívání Australských původních obyvatel

Skoro na celém kontinentu byli Aborigines nazí. Na hlavách neměli pokrývky a byli převážně bosí, jen ve vnitrozemských pouštích mívali někdy na nohou sandály. Občas domorodí muži nosili pásky uvázané kolem pánve, zakrývající přirození. Tyto pásky si vyráběli z kůry stromů a vlasů. Zdobili si je různými materiály, včetně peří a uschlých rostlin. Také si na pásky přivazovali vyschlé zvířecí ocasy, kosti a ptačí hlavy. Těmito ozdobami byli identifikováni v komunitách. V chladnější Tasmánii si potírali těla živočišným tukem, aby nepocíťovali zimní chlad. V horkých dobách tuk také chránil před spálením pokožky a suchými větry.

Jediný oděv domorodců byly pláštěnky z klokanů, které je chránily před chladem a vlhkem, v teplejších oblastech klokaní kůže byla spíše dekorace k slavnostním účelům. Pláštěnky mohly být také vyráběny z kůže vačice. Velice oblíbené v jihovýchodní Austrálii. Pláštěnky byly upevněné u krku kostní sponou a některé dosahovaly skoro až k zemi. Plášť sešivali pomocí klokaních šlach. Tento oděv zdobili průřezy pomocí ostrých mušlí, nebo dřevěného uhlí. Ženy si pláště svazovaly, aby si vytvořily váčky pro své děti, které nosily přes rameno.

Pro domorodce je nejvíce typická kožní dekorace, včetně tělesného zbarvení a skarifikace. „Nahá těla si většinou pomalovávali před obřady. Někteří k tomu používali červeného a

bílého jílu a okru – železité hlinky nasbírané na výchozech ložisek železných rud.“¹ Dekoraci těla budu podrobně rozepisovat v praktické části.

1: původní obyvatelé Austrálie – Aborigines

Domorodí obyvatelé také nosili ozdoby jako náhrdelníky ze skořápek, zvířecích zubů, kosti, peří ptáků atd. Ozdoby a přívěsky si také vytvářeli z lusků červených fazolí. Pro své obřady si vyrábějí hole z rákosí nebo vyřezané ze dřeva. Hole si zdobí různými přívěsky.

1.1.3 Kontrast světa

„Austrálie se dlouho vyhýbala největší hospodářské revoluci, jakou do té doby zažil svět. Tato revoluce, která začala v rozličných částech severní polokoule před více než 10 000 lety, měla pro lidstvo daleko větší význam než průmyslová revoluce, která začala během osmnáctého století v Anglii.“²

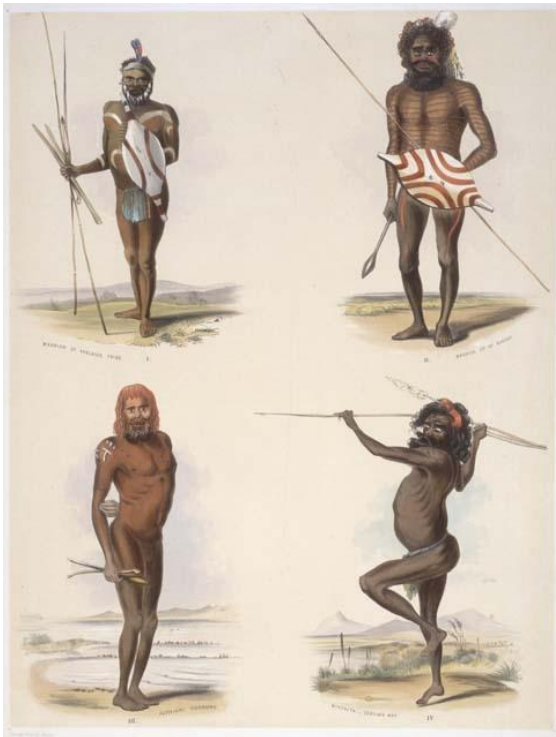
13. Května 1787 vyplouvá z Anglie první loď s trestanci a vojáky směrem k tak zatím neznámému kontinentu - Austrálii.

¹ Blainey G., Dějiny Austrálie. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2001, s. 17.

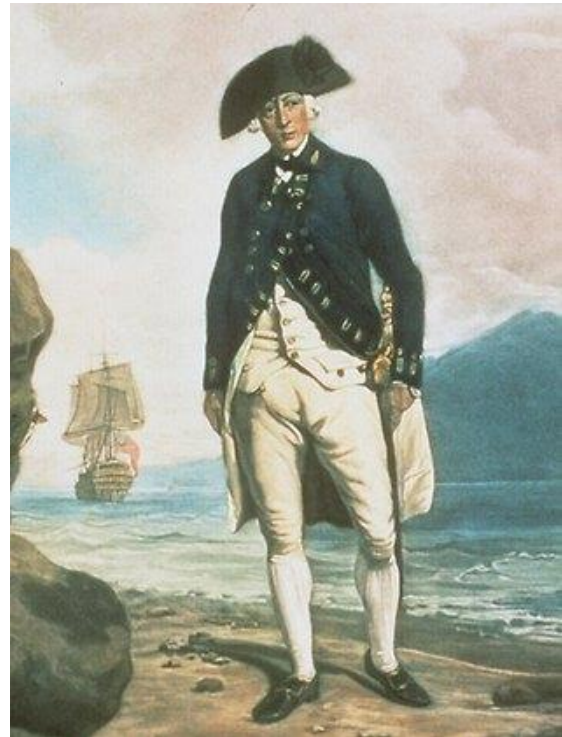
² Viz. Poznámka č. 1., s. 23.

V Anglii zatím ženy a muži nacházejí oblibu v jednodušším oblečení než v přepychovém odívání francouzské šlechty. Plně vyvrážděný rokokoový styl začal ztrácet na významu, přichází vlna „anglomanie“ Například „šaty po anglicku“ Skládali se ze šatů a spodničky, živůtek už nepotřeboval náprsenku. Pomocí bohatého nabírání těchto šatů se nemusela používat krinolína. Stejně jak ženy, tak i angličtí muži rezignují na okázalou uniformu, plnou zářivých výšivek. Krátké kalhoty můžou s radostí vystřídat za vertikální frak, prodloužený dlouhými kalhotami. Do Anglie zavál moderní duch průmyslové revoluce. Britové mířící na nový kontinent netušili, že se sejdou s lidmi, kteří neznají písmo, natož oděv. Zatímco flotila plující s tisíci muži, ženami a dětmi, s neskutečným množstvím dobytka na palubě, domorodí obyvatelé Aborigines si pomalovávají svá těla složitými obrazci svých předků. Zpívají, tančí, opěvují jejich činy. Pomocí jejich ceremoniálu se minulost a přítomnost mísí. Jejich snění a snění krajiny činí zemi posvátnou.

Přesně 26. Ledna 1788 se v Australské zátocě vylodí „Noemova archa“ a kapitán Phillip v zátocě Sydney Cove vztyčí britskou vlajku. Tento významný den přišel. Nazí domorodci, se skarifikací a hliněným označením se střetnou s muži, kteří mají převážně krátké tmavé kabátce, košile, kalhoty, vysoké korunové klobouky. Angličané po dlouhá léta tradiční vzhled domorodců budou odsuzovat a zesměšňovat.

2: Aborigines

3: capitán Phillip, který vedl první flotilu do Austrálie 1788

Tímto dnem můžeme hovořit o začátku historii australského odívání „Tento kontrast mezi způsobem života na Britských ostrovech a života původních obyvatel byl snad nejpropastnějším kontrastem světa.“³

1.2 19. Století

1.2.1 Trestanecké období

Trestanecká kolonie v Austrálii se datuje v rozmezí 1788 – 1840. Byl to těžký čas, kdy trestanci a osadníci nové země byli závislí pouze na dovozech oděvů z Velké Británie. Tyto dovozy, ale nefungovaly a lidé pociťovali obrovskou nouzi v odívání až do roku 1820. Tato nouze způsobila mezi novými obyvateli totální chaos. Chaotické situace narušovaly všechny společenské řády obyvatel.

Oděv od pradávna symbolizoval sociální rozdíly. Tento fakt měl v osadě velký vliv na vztahy a základní uspořádání společenské hierarchie. Oficiální mechanismy trestanecké kontroly, které byly provozovány prostřednictvím vzhledu, byly velmi neefektivní. Angličtí úředníci kladli velký důraz na přísnou kontrolu trestanců. Jak měla fungovat přísná kontrola, když se dozorcí od trestanců v Austrálii nedokázali mezi sebou rozlišit? Zatímco trestanci a dozorcí zažívali spory o oděvy, domorodci je pozorovali nazí z úkrytu ve svých křovinách. Do trestanecké osady bylo zasláno kolem 80 000 lidí. Oděv způsobil značnou frustraci a také velkou depresi jelikož většina odsouzených museli mnoho let chodit nazí. Tato situace byla velmi kritická až do roku 1820.

Roku 1819 anglická vláda používala oděvy pro Austrálii, jako platební systém. Místo mzdy dozorcí dostávali klasické dělnické oblečení. Takže většina dozorců a trestanců nosili krátké tmavé kabáty, volné, světlé kalhoty ze silného materiálu, košile a korunové klobouky. Extrémní drsné životní podmínky způsobily značné opotřebení oděvů. Všichni osadníci vypadali jako „gang putujících cigánů“.

V Anglii se tento australský chaos v odívání snažili vyřešit. Aby odlišili ty nejtěžší trestance od trestanců s mírnějším trestem, vymyslel Guvernér Lachlan Macquarie trestaneckou

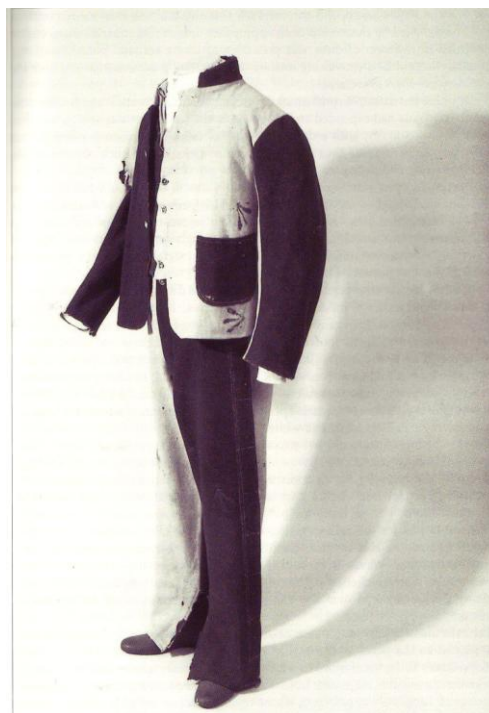
³ Blainey G., Dějiny Austrálie. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2001, s. 25.

uniformu. Uniforma byla napůl černá a napůl bílá s potisky šipek. Této uniformě se říkalo „magpie“ neboli „straka“. Uniforma byla velkým symbolem ponížení, jelikož měla připomínat středověkého blázna. Roku 1820 se na „strace“ vyměnila bílá barva za žlutou. Tyto barvy v Evropě byly považovány za barvy hanby. Oděvy dozorců se na první pohled neodlišovaly od vězňů, pouze užším střihem, vyšším límcem a dozorcí většinou měli hůl. Dělníky začali odlišovat modrou barvou košil, ale jelikož i roku 1820 panovala velká nouze, chaotické podmínky se nelepšily.

Trestanecký oděv žen se žádný nedochoval. Ženy do roku 1820 nemusely nosit žádnou uniformu. Odsouzené ženy měly daleko mírnější život než muži. Ženy nosily delší kabáty, spodničky, šátky, čepce a klobouky. Šaty, které oddělovaly úroveň trestu, byly z Anglie dovezeny po roce 1824. „Ženy s nejnižším trestem nosily jednotvárné, nevýrazné spodničky a plášť z červeného kalika. V neděli měli povinnost nosit modré spodničky a bílé nařasené čepce z mušelinu. Ženy se středním trestem měli modré spodničky, kabáty a bílé nařasené čepce z kalika. Nejhorší tresty byly rozlišeny pomocí pruhovaných kabátů a nevýrazných spodniček.“⁴ Ženy stejně jako muži na tyto pravidla nebrali zřetel.

4: oděv odsouzených 1793

5: uniforma vězně „straka“

⁴ Rules for Regulation Dress, Female Factory, 26. Aug 1824, 4/1708 /SA/

Když nahlédneme v první polovině 19 století do Evropy, vidíme ženy, které dávají přednost tenkým, téměř průsvitným bavlněným šatům v empírovém stylu. Francie si oblíbila kašmírové šály od Napoleona Bonaparte z egyptského tažení. Vzniká romantický styl a móda opět povolala na pomoc korzet. Sukně se zkracují. Rukávy „skopové kýty“ se stávají trendem. Melancholie vrůstá. Přesouváme se do 30 let, obvod pasu se ztenčuje, sukně se rozšiřují a prodlužují atd. Samozřejmě zrození prvního módního návrháře Charles Frederic Worth a Haute Couture můžeme zařadit před mou módní časovou linii 19 století.

Teď je čas nahlédnout do odívání Austrálie první poloviny 19 století. Co vidíte? Odsouzené Brity, kteří se snaží získat zpět od dozorců svou odcizenou košili? Dobře, podívejme se do 30 let. Osadníka bez košile nebo ženu v hedvábných šatech?

„Vzpomínám si na jeden z nejlepších módních obchodů, byl postaven pouze z desek, které byly připevněny na kolech. Stěhoval se z jedné části města do druhé.“⁵

Roku 1830 se Jižní Wales začal rozvíjet. Vzniká první malá textilní továrna. Se spoustou přistěhovalců přicházela také móda. Začali přijíždět šviháci v redingotu, vypasovaném fraku, stažení korzety, úzkými, dlouhými, světlými kalhotami a cylindrem. Ženy jsme mohli spatřit v těsných živůtcích s nevelkými „Chemise“ rukávy, „Berthe“, rozšiřující se sukni a cestovním pláštěm. Vojenští důstojníci, státní úředníci a někteří bohatí svobodní osadníci nosili „stylové“ anglické oděvy zatímco mnoho trestanců stále byli nazí. Lidé z vyšších vrstev se oblékali podobně jako v Anglii, avšak nekladli příliš velký důraz na vkus.

Najednou osadníci pocítili velkou touhu po individuální změně. Lidé z Austrálie módu milovali. Ženy se těšily, až si oblečou nové šaty z Paříže. Kromě francouzského dovozu, se dovážely oděvy z Indie. Indické mušelíny, pruhované hedvábní. Móda začala dávat morální postavení. Zatímco si ženy kupovaly „exkluzivní“ šaty, domorodci se mezi nimi procházeli nazí. Jelikož v této zemi nebyly zavedené módní hranice, objevila se další sociální otázka. Co se smí a nesmí nosit v různých vrstvách? Tato otázka byla nejvíce směřována k domorodým obyvatelům Austrálie, ale také k trestancům.

⁵ Maynard M., Fashioned from Penury, Dress as Cultural Practice in Colonial Australia. Melbourne, Cambridge University Press 1994, s. 48.

Po příchodu Evropanů do Austrálie, domorodci získávají progresivní závislost na evropském oblečení. Skutečnost, že černoši chodili nazí nebo polonazí se Evropanům nezamlouvala. Jejich nahotou byli tolik zahanbeni, že domorodce nutili oblékat se do evropského oblečení. Tyto rasové konflikty rostly. Domorodé zvyky byly ignorovány. Britové nekladli u Aborigines žádný důraz na pohlaví, muže pro pobavení oblékali do šatů. Pár Britských trestanců zase muselo chodit nazí, jako „divoši“. Dokonce je donutili zahalit se do obrazů koloniálního umělce Lycetta. Domorodci byli pro bílé jako groteskní komici. Osud domorodých obyvatel po mnoha let bude tragický. Ponižující gesta tohoto druhu pokračovala v různých formách po celé koloniální období. Chaotická situace, kdy moderní společnost narazila na lidi, kteří žijí stejně jako v době kamenné je pro mnohé nepředstavitelná. Tato fakta mají po dlouhou dobu ničivý vliv na jejich tradiční dovednosti.

6: domorodí obyvatelé Austrálie ve špatně padnoucích kabátech 1819

1.2.2 Koloniální období

Období 1840 – 1901 se vyznačuje velkým sociálním a kulturním rozvojem Austrálie. Rozšiřovaly se města, jako je Sydney, Melbourne a Adelaide. Australská populace se efektivně zvyšovala. Roku 1850 vypukla zlatá horečka. Na nový kontinent přijížděli obyvatelé z celého světa. Začaly se mísit irské, skotské, německé, čínské, francouzské, americké, perské, turecké kultury. Móda ve městech působila jako jeden velký, kreativní, exotický mix. Postupem času se oděvy i chování přistěhovalců usměrňovali k podobě zvykům Velké Británie. Později můžeme spatřit vliv francouzské módy a také americké. Začaly se stavět luxusní módní domy. Švadlen a krejčích přibývalo. Dokonce roku 1850 – 1860 se začínaly nosit pestré barvy zelené, zlaté, purpurové. Úřadům se ale tyto příliš výrazné oděvy nelíbily.

7: S. T. Gill, obyvatelé Austrálie se oblékali, do čeho chtěli

Australská městská móda, byla v podstatě stejná jako v kterékoliv části rozvinutého světa. Muži nosili různé typy kabátů, frock, english coat, kalhoty pantalonu, vesty a typické, oblíbené cylindry. Celý komplet oděvu byl v tmavých, ponurých odstínech. Oblečení mužů na venkově se velice lišilo s oděvy středních vrstev. Stále nosili „Bushwear“ neboli kalhoty z pevného materiálu, světlou, volnou, dlouhou košili, široký opasek, hedvábný šátek a slaměný klobouk. Roku 1838 pro městskou mužskou módu byl typický bílý tropický oblek. Skládal se z bílého redingotu, vesty z hedvábi nebo tenké vlny, světlých kalhot a slaměného klobouku.

Ženy se podobaly přesýpacím hodinám. Krinolíny zase po půl stoletím vytvářejí základní siluetu. Na této výrazné siluetě samozřejmě přispíval velmi těsný až deformující korzet. Tyto krinolíny nosily ženy středních vrstev ve městech, ale také ženy na venkově. V posledních letech 19 století oděvy jsou osvobozeny od těsnosti. Linie kopíruje tělo. Během koloniálního období byla úloha žen definována na základě jejich vzhledu. Inteluallita a pracovitost ženy obcházela. Od ideální ženy se očekávalo, že bude bledá, pasivní, submisivní a uhlazeně příjemná. Stejně jako v Británii se oděvy chlapců a dívek do šesti let od sebe neodlišovaly. Po šestém roku chlapci nosí námořnické kabátky a pantalonu až do své puberty. Od patnáctého roku nosili stejnou módu jako jejich otcové.

Jak 18 století, tak také 19 století v Austrálii nešlo poznat, která móda může být považována za slušnou a která za neslušnou. V módě sociálních vrstev nebyl příliš velký rozdíl. Sice byla zavedena koloniální etiketa, která měla zvláštní pravidla týkající se vzhledu různých společenských vrstev, avšak lidé ze země svobody si oblékali to, co chtěli.

Roku 1886 přichází móda „Larrikins“. Tento vulgární název symbolizuje subkulturu dovádívého mládí. Byl to kriminální gang v Sydney, který byl spojován se členy „Rocks Push“. Poznali jste ho na první pohled svým antisociálním chováním a specifickým odíváním. Byli to rebelové, kteří chtěli prokázat své mužné přednosti. Larrikins vychází ze stereotypu Bushman a je vnímán jako forma odporu vůči historii despotického trestního systému. Ke gangu se přidávají všichni, kteří ztratili status své sociální skupiny. Milovali společenské prostory, alkohol, sport a rádi otravovali kolemjdoucí. Nosily kalhoty „bell – bottomed“, které těsně obepínaly stehna, čisté, bílé košile obvykle bez límce, krátké kabáty, barevné, často červené šátky kolem krku a černý klobouk. Nechávali si vyrobit boty s vysokými podpatky, dlouhou špičkou a často zdobenými vyřezáváním. Tato koloniální éra měla

strach z mladíků, kteří svými šaty napodobují pochybné nižší vrstvy obyvatel. V zastoupení byly také ženy, které nosily oděvy v extrémně výrazných barvách. Tímto oděvem chtěly zesměšnit státní zřízení.

Larrikins je významný bod australské kultury.

8 : S. T. Gill, Bushwear, 1850 období zlaté horečky

9: oděv Larrikins

2 AUSTRALSKÝ NÁRODNÍ ODĚV

Skutečný národní kroj v Austrálii neexistuje. Mnoho zámořských národů si pod tímto názvem vybaví fiktivního, šarmantního muže „Krokodýla Dundee“ ze slavného filmu 80 let. Přitom netuší, že režisér filmu Paul Hogan je spíše považován za australského psance. Tento muž z „buše“ rozhodně nevypadá jako typický Australan.

To, že Austrálie nemá konkrétní národní oděv, neznamená, že odívání postrádá zřetelné prvky australského stylu. Tento styl byl ovlivňován zkušenostmi života v drsné zemi a také volnočasovými aktivitami jako je plavání a surfování. Bushwear, šortky nad kolena, surfové prkno, „larrikins – urban cool“ aneb vulgární móda, klobouky s emu peřím, pokrývky hlavy „Akubra“, textilie s motivy australské fauny, flóry a symboly domorodých obyvatel, to vše můžeme považovat za hlavní prvky místního odívání. Australský styl nenacházíme pouze na plážích a statcích, ale také v rozvíjejících se městech. Mé dřívější přesvědčení, že australská městská móda ve 20. století byla pouhá replika Evropského odívání, bylo chybné.

2.1 Bushwear

Zrodil se romantický idealismus. „Křovák“ se stal symbolem vynalézavého a nezávislého muže.

Bushwear neboli oděv z buše symbolizuje fyzickou zdatnost muže z 19. století, který pracoval v drsných podmínkách. Těmto mužům nezáleželo na společenském postavení, také proto měli neobvykle ležérní postoj k módě. Bushwear svou formu vyvíjel z oděvů evropské dělnické třídy 18. století. V počátcích muži trestaneckých osad nosili krátký modrý redingot, volné, bílé kalhoty ze silného materiálu moleskinu a bílou košili. Jako pokrývka hlavy osadníkům sloužil slaměný klobouk, nebo klobouk z nevyčištěné klokaní kůže. Boty nosili neustále špinavé bez punčoch a ponožek. Košile jsme také mohli vidět v červených a v modrých barvách.

Když v 50. letech 19. století vypukla v Austrálii zlatá horečka, nastaly velké změny. Britové usoudili, že dopravovat vězně na kontinent, kde se našlo více zlata, než kolik ho kdy král Šalamoun spatřil, je nerozumné. Trestanci, kteří dolovali zlato, nosili široce pruhované, vybledlé bílé košile s modrými pruhy, kalhoty z moleskinu, „monkey jacket“, široké pásky, hedvábné barevné šátky a klobouky. Monkey jacket znamená krátké přiléhavé sako,

kteří nosili námořníci. Lidé ze zámoří v druhé polovině 19. století toto odívání považovali za hlavní australský styl. V období zlaté horečky připlouvalo tisíce nových osadníků z různých zemí. Volná, rozeplá, dlouhá pruhovaná košile (smock-frocks), občas vesta, jezdecké kalhoty, široký pásek, hedvábný barevný šátek a klobouk (digger hat) se náhle staly poselstvím svobody.

„ V některých zemích se mohou chlubit množstvím koní, my můžeme být pyšní na naše množství košil.“⁶

Noví přistěhovalci vnímali nevychovaného muže z buše, který pohrdal společenskými konvencemi jako velice fyzicky zdatného, charismatického muže. Dokonce i generální guvernér Austrálie (1846-1855) George Fitzroy při svých cestách do Anglie záměrně nosil tento venkovský oděv. Bushwear symbolizoval muže, který vybudoval nový kontinent. Nově příchozí odhazovali své „Dandy“ boty, vypasované redingoty, fraky, šosaté kabáty, které vyměnili za tak idealistické malebné venkovské oblečení.

Výrobě Bushwear se věnují australské firmy jako R. M. Williams, Rivers, Baxter Boots, Akubra, Jeanswest. Mladé, nadějné designéry tento styl také ovlivňuje např. Jima Thompson.

2.2 Plážová kultura

„Nevytváříme pro vás oděvy, které budete nosit deset let. (Cofeey 1996)“⁷

Národ s jedinečnou identitou. Národ, pro který je pláž nedílnou součástí kultury „ národ plavců“ Tento kontinent s historií menší než 250 let se dostává rychle do podvědomí ostatních zemí také díky „bikinám“. „Skandální dva trojúhelníky“ Kdo přesně přišel jako první s bikinama je sporné. Za vynálezce bikin můžeme považovat francouzského inženýra Louis Réard a také návrháře Jacques Heim. Název „bikiny“ vznikl z názvu neobydleného atolu

⁶ Maynard M., *Fashioned From Penury, dress as Cultural Practice in Colonial Australia*. Australia, Cambridge University Press 1994, s. 171.

⁷ English B., Pomazan L., *Australian Fashion Unstitched, The Last 60 years*. Australia, Cambridge University press 2010, s. 170.

v Tichém oceánu – Atol Bikiny. I když původ bikin můžeme nalézt už ve starověku. Do konce sicilská mozaika z počátku 4. století n. l. zobrazuje dívky při sportovních aktivitách oděné pouze v dvoudílných „plavkách“. Zatímco se svět snažil morálně vyrovnat s tímto provokujícím designem, řada australských plážových lokalit zejména Queensland Surfers Paradise, bikin dychtivě přijaly tentýž rok vzniku 1946.

V 2. polovina 20 století jsou australské pláže spojené s návrhářkou Paula Stafford. Paulla Stafford se roku 1946 stala australskou legendou bikin. Přestože dvoudílné plavky zpočátku vyráběla z utěrek a ubrusů poptávka byla vysoká. O dva roky později si v Surfers Paradise Paula otevřela svůj první obchod. Hned nato dovážela své výtvořky do Sydney, Melbourne a později také do Velké Británie a Asie. Její bikin si v této době získaly světové prvenství. Roku 1952 vyvážela své výrobky do více jak 400 butiků. Dvoudílný oděv od Stafford se v Austrálii stal symbolem společenského postavení. Vnesla do země módní svobodu spojenou se zdravím a fitness.

Do roku 1950 Americké státy byly zděšeny při pohledu na tolik obnaženého těla. V mnoha zemích bikin byly zakázané.

Už od počátku se australské plavky vyznačovaly mladistvým stylem, inovativními střihy a tisky. Australané se nebrali příliš vážně, byli drzí a novým designům byli velice otevření. Což také roku 1907 dokazuje plavkyně Annette Kellerman svou nestydatou vizáží. Byla jednou z prvních žen, která se nebála nosit jednodílné plavky.

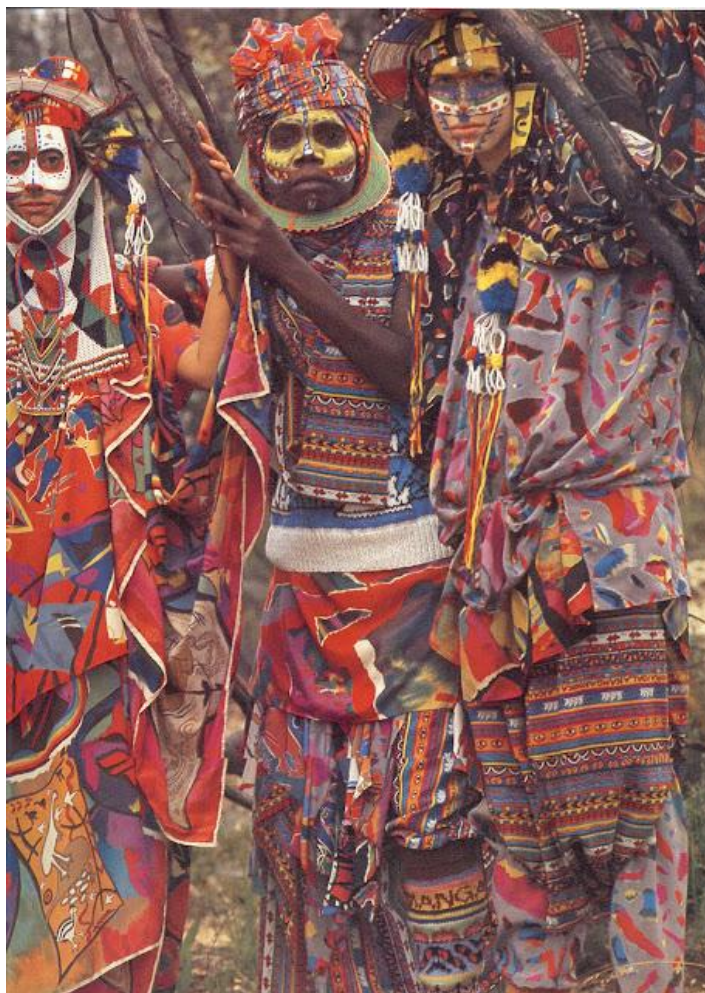
Návrhářů plavek v Austrálii přibývalo. Vznikla australská značka Speedo, která roku 1959 začla růst globálně. Díky tomuhle přílivu bikin vzniká roku 1959 první australské Vogue. V 70 letech Australané nacházejí svou módní identitu u Aborigines. Což ovlivnilo designéry plavek např. Brian Rochford, Robyn Garland, Sunseeker, Seafolly a Berlei Seabodies.

Nekonečné hodiny šnorchlování, plavání, surfování byla inspirace pro významné značky jako Zimmermann, Anna and Boy, Flamingo Sands, Hotel Bondi Swim, Sevens Wonderland, Billabong, Mambo, Okanui, Rip Curl, Quiksilver atd.

Design z pláže je pro mnoho kultur považován za okrajovou módu. Ale pro Australany znamená víc, z dlouhých pláží a bouřlivých oceánů se odvíjí celá jejich móda.

2.3 Motivy fauny, flóry a Aborigines

Móda přišla z jinačí hemisféry. Objevil se design „Flamingo Park“. Gigantické, výstřední, barevné vzory způsobily počátek vzniku osvobozujícího australského stylu. Tento design byl tak odlišný od ostatní módy.

10: Oz Tribe, 1984, Flamingo Park

V 70. letech 20. století se snad v každém kontinentu prahlo po individuálním přístupu k oblékání. „Najednou začal platit nepsaný zákon, „potěš sám sebe“. To, co bylo dříve pokládáno za ošklivé a směšné, se nyní zdálo zábavné a okouzující.“⁸ V těchto létech v Austrálii výrazně zesílila inspirace domorodých australských vzorů. Ano nastal ten správný čas se vrátit k domorodým, dříve nepochopeným obyvatelům.

⁸ Máchalová J., Dějiny odívání, Móda 20. Století. Praha, Nakladatelství lidové noviny 2003, s. 120.

Módní ikona Jenny Kee se v 70 letech na Australském trhu stala velice populární. Exotické barvy a vzory vychází z jejich čínských, anglických/italských a australských kořenů. Mladá naivní umělkyně odjela poznat svět. Drogy, sex, rock'n'roll a popové hvězdy se objevovali na každém londýnském rohu. V Londýně si uvědomila, že miluje svoji zemi Austrálii a vrací se zpět. Prvotní inspirací její kariéry byly hedvábné bikiny od Pauly Stafford. V roce 1972 si otvírá butik „Flamingo Park“ aneb „vstupte do ráje“. Flamingo Park byl malý klenot, který poukazoval na její obrovskou vášeň k australské přírodě. V tomto obchodě jste mohli najít nepředvídatelné, originální oděvy s tisky ptáků, květin waratahs, národních kamenů opálů, papoušku kakadů, tropických ryb, výšivky, patchwork. V té době začala věřit, že inspirace domorodým uměním může pomoci k vzniku současné australské módy.

„Miluji Austrálii, má práce vždycky bude vycházet z krásy této země.“ (Jenny Kee)

11: Jenny Kee

12: Jenny Kee a Linda Jackson 2010

Jenny Kee potkala roku 1972 návrhářku Lindu Jackson a společně vytvořily unikátní vizi australského oděvu na světové úrovni. Pořádaly cesty do vnitrozemí, kde trávily čas s domorodými obyvateli. Poslouchaly jejich legendy, mýty a historii ohledně Aborigines umění. Jejich inspiraci z cest jsme mohli vidět na jejich rozmanitosti tisků, barvení, batičkování, otiskování rostlin, nekonvenčních pletených svetrů z australské vlny a tkaných

oděvů. Lidé doby utopie se na jejich designu podíleli a s pomocí Jenny a Lindy si zakládali své textilní značky.

Linda Jackson vnesla do své módy kovové, zlaté, měděné, stříbrné pigmenty tohoto kontinentu. Roku 1980 si založila svou značku „Bush Couture“.

Robert Burton se svou kolekcí hadů, Olive Ashworth s motivy bariérových útesů, Peter Morrissey, Akira Isogawa, Katie Pye, Rebecca Paterson milovali svou zemi, vítr, prach a opál z vnitrozemí. Nebránili se experimentovat s grafickými tisky koal, klokanů, bumerangů atd. Jejich jména zaznívala v italských Vogue. Jejich nacionalismus a kulturní hrdost se díky 70. let vynesla do výšin.

3 SOUČASNÍ MLADÍ AUSTRALŠTÍ DESIGNÉŘI

Těsně před příchodem dvacátého prvního století se v Austrálii začíná objevovat mnoho individuálních návrhářů např. Susan Dimasi a Chantal Kirby, Denise Sprynskyj a Peter Boyd „S!X“. Vzniká také značka Romance Was Born.

Ačkoliv je australská móda dvacátého prvního století ovlivněna britským a americkým stylem ulice, stále v této módě můžeme nacházet tajuplnost Austrálie. Z australské módy jsou cítit jedinečné prvky plážové kultury a vzdálenost této země. Pestré barvy poukazují na východní experimenty. Australská jména a značky jako jsou Dion Lee, Alice McCall, Elliot Ward-Fear, Alpha 60, Arnsdorf, Bettiana Liano, Birthday Suit, Brent Wilson, Easton Pearson, Ellery, Fernando Frisoni, Flamingo Sands, Friedrich Gray, Josh Goot, Lisa Ho, Lover, Romance Was Born, Tina Kalivas, Toni Maticevski, Zimmaermann a mnoho dalších jsou u protinožců čím dál známější. Některá slyšíme nejenom u protinožců. V této kapitole zjišťuju, že se mladým návrhářům v Austrálii (kontinent s dvaceti milióny obyvatel) velice daří. Stále si pohrávám s otázkou „Jaké jsou odlišnosti tohoto kontinentu v módním průmyslu“?

Australští návrháři v módě vyvíjejí velmi odlišné a sofistikované styly. Mají jedinečnou identitu. Jejich identita je daleko rozsáhlejší než v mnoha zemích, kde je móda hluboce zakořeněná. Na tomto kontinentu se mísí rasy, kultury, náboženství a s tímto faktem jsou designéři ovlivněni. Pro mladé designéry ve 21. století nastává kreativní duch času. Ještě v roce 1990 bylo nemožné si ve městě Melbourne představit životaschopný, nezávislý butik s módou.

Mladý návrhář Dion Lee, který své kolekce mnohokrát prezentoval na australském týdnu módy v Sydney, říká „*Myslím si, že zájem o mladé australské značky v zámoří existuje, ale já osobně nespěchám. Začínám s málem a chci být schopn si udržet svůj růst.*“⁹ Josh Goot, který měl svou první přehlídku v roce 2005 a své kolekce ukázal také v New Yorku a v Londýně je zastánce podobného názoru jako Dion Lee. Uvědomuje si, že hlavní úkol pro

⁹ Mitchell Oakley Smith, Australský módní průmysl. theaustralian.com.au [online]. [citace 2012-03-02]. Dostupný z WWW:<<http://www.theaustralian.com.au/news/features/a-stitch-in-time/story-e6frg8io-1226258017879>>.

návrháře je být silný doma - v Austrálii. Australský průmysl ve srovnání s Francií nebo USA je mladý. Přesto, že je průmysl mladý, tak poslední léta je velký vzestup módních festivalů, veřejných módních diskuzí a kolektivní energie návrhářů stoupá. V roce 2009 pod záštitou Malcolma Carfrae a viceprezidenta pro globální komunikační rozvoj Calvina Kleina vznikla organizace s názvem „Australia in New York“. Tato organizace poskytuje příležitosti pro australské návrháře, novináře, fotografy nebo stylisty žít a pracovat v New Yorku po dobu šesti měsíců.

Místní australské talenty také podporuje David Bush. Tento muž doposud pracoval pro značku David Jones a jeho vliv na australské módě je obrovský. K módě má Bush opravdovou vášeň. Tvrdí, že nikdo nerozumí australským spotřebitelům tak, jako Australané. David tráví s mladými návrháři spoustu času. Učí je jak efektivně komunikovat s prodejci, snaží se pro ně nacházet komerční života schopnost po dlouhou dobu. Pomohl více jak čtyřiceti mladým designérům dostat své značky do australských obchodních domů. Snaží se pro ně nacházet náročnější zákazníky, kteří mají zájem o inovace.

Australská móda stále roste. Návrháři se dostali do popředí v posledních patnácti letech. V těchto letech také vznikaly významné události např. Melbourne Fashion Festival, významný festival pro mladou nezávislou módu. Dále vznikly festivaly jako L'Oreal Melbourne Fashion Festival, Mercedes Fashion Festival v Sydney, Brisbane a v Perth. Tyto festivaly nejenom nabízejí designérům možnost se prezentovat, ale také tam nalézají obchodní příležitosti. Módní festivaly sponzorují vládní dotace a firemní sponzoři. Simon Lock, zakladatel a generální ředitel jednoho z festivalů tvrdí, že tyto události přitahují mnoho zámožných zákazníků. Také velké obchodní značky nabízejí designérům spolupráce. Např. velice oblíbený obchod „Sportgirl“ hledá dvakrát do roka talentované návrháře, kterým pomůžou zhotovit své návrhy do konečné podoby a tyto kolekce jsou v závěru prodejné právě v těchto obchodech. Na této spolupráci se již podíleli mladé značky jako Ellery, Alpha 60, Richard Nicoll. Také dalším návrhářům nabízí stáže v zahraničních módních domech.

V roce 2008 bylo zjištěno, že textilní odvětví zaměstnává více než 200 000 lidí. Módní průmysl roste, zvyšuje se také počet uchazečů na módních univerzitách. Díky módních výstav v galeriích se móda začala vnímat jako umění. Roku 2009 byla uspořádána v National Gallery of Victoria výstava na které se podílelo osm významných mladých návrhářů

z Austrálie a Nového Zélandu. Austrálii zastupovali Romance Was Born, Toni Maticevski a Easton Pearson. Móda se stala vlivem médií velice populární, např. televizní program Project Runway a Australia's Next Top Model. Bariéry, které byly vytvořeny mezi módním průmyslem a širokou veřejností se rozpadly.

„Australští návrháři jsou si jisti jejich unikátním prostředím. Náš životní styl vytváří velice zajímavou módní poptávku. Tato poptávka vychází z pohodových a svobodomyšlných Australanů. Skutečné bohatství Austrálie spočívá v multikulturním pozadí našich lidí. V módě tu nejsou žádné hranice. (2004)“¹⁰

Prodej v zahraničí je stále těžký přestože cestování je mnohem jednodušší, ale většina Australských návrhářů si uvědomují, že jejich síla je momentálně největší na domácím trhu.

3.1 Úspěšní designéři u protinožců

Sass and Bide

Tato značka je jedna z nejznámějších v Austrálii. Byla založena roku 1999 dlouholetými kamarádkami z dětství Sarah-Jane Clarke a Heidi Middleton. V roce 2001 na australském módním týdnu jejich sláva vyvrcholila. O rok později jsme je mohli vidět na London Fashion Week a v roce 2003 se také ukázali v New Yorku. Spolupracovali také s Topshopem. Jak tvrdí Sarah a Heidi inspirace jsou stále před nimi a nemusí se pro ně daleko ohlížet. Inspiraci nacházejí u domorodých kmenů, v australských městech a surfařských pobřežích. Tato dvojice je uznávaná pro jejich přehnaný a nepředvídatelný styling. Zuby, skořápky, semena a kov, flitry a peří často zdobí jejich modely. Za pouhých deseti let Sass vysoce vzrostla.

¹⁰ English B., Pomazan L., Australian Fashion Unstitched, The Last 60 Years. Australia, Cambridge University Press 2010, s. 136.

13: Sass and Bide, A/W 2011

Elliot Ward – Fear

Ještě ani neoslavil své 25 narozeniny a přesto je na špičce australských talentů. Už ve svých 21 letech šokoval na australském Fashion Week diváky svou kolekcí inspirovanou šedesátými léty. V módní redakci je díky svým experimentálním liniím a vysokým botám velice oblíbený. Rád vytváří rozruch. Ward Fear svou tvorbu popisuje jako přehnaně, nositelný couture. Snaží se mísit Evropské kouzlo s estetickou jednoduchostí asijského designu. Pomocí směsí různě odlišných kultur vytváří svůj jedinečný styl.

14: Elliot Ward – Fear, A/W 2011

Alice McCall

Jelikož se dlouhá léta věnovala stylingu, tyto zkušenosti vkládá do svých kolekcí takovým způsobem, že apeluje na široké publikum. V roce 2002 měla možnost navrhovat pro známou značku „Buddhist Punk“ a tímto na sebe v módním světě upozornila. Svou módní značku si založila v roce 2004. „*Myslím si, že móda je poněkud nestálá, životnost a udržitelnost v ní je skutečný test.*“¹¹ Také jako její australští kolegové si myslí, že dobrý designér je ten, který rozumí marketingu. V její značce můžete nacházet bohémství, rock a ženské elementy. To vše podtrhává svým citem pro detail. Pletení, korálky, nášivky a bleší trhy jsou pro ni velice blízké. Svou módu prodává v sto šedesáti obchodech deseti zemí.

15: Alice McCall, S/S 2012

Josh Goot

Další australský talent, pro kterého je typický estetický minimalismus, čisté, svěží linie, odvážné barevné kontrasty, grafické tisky a hlavně cenová dostupnost. Britský Vogue po Joshově přehlídce vesele prohlásil „*Každá dívka, žena potřebuje ve svém šatníku kousek od Joshe Gotta.*“ V roce 2004 si zakládá svou značku. Jak se zdá rok 2004 je plodný pro mnoho mladých australských designérů. V roce 2007 navrhl kolekci pro velkého prodejce Target. Goot spolupracoval s AWI – australskou inovační skupinou pro rozvoj vlny.

¹¹ Mitchell Oakley Smith, Fashion, Australian and New Zealand Designers. Victoria, Australia, Thames and Hudson 2010, s. 23.

V Sydney roku 2009 otevírá svůj první obchod, ve kterém nabízí hlavně jeho přehnané, tištěné oblečení. U Australanů tyto tisky sklidily velký úspěch. Se svými kolekcemi úspěchy také sklízel v New Yorku a Londýně.

Josh Goot, S/S 2012

Ellery

Kym Ellery můžeme nejčastěji spatřit ve svých pytlových kalhotách, strukturovaném černém topu a klobouku. V roce 2007 přichází se svou značkou Ellery na australský trh. Ellery se v trendech vyzná. Její výrazné strukturální modely jsou neustále v popředí trendů. Říká, že v tomto odvětví nestačí být pouze kreativní, ale také musíte mít obchodní důvtip, který je vyčerpávající, přesto nutný. V roce 2010 spolupracovala na zimní kolekci pro Sportgirl. Navrhovala model do videoklipu pro Madonnu, díky této zkušenosti se jí začínají ozývat z amerického Vogue. Značka Ellery roku 2010 začíná dobývat zámorí. V roce 2012 po boku dalších australských talentů např. Michael Lo Sordo, Magdalena Velevska, Christopher Esber, Fernando Frisoni míří do New Yorku.

3.2 Dion Lee

Dion Lee, pouze 26letý návrhář a velký oblíbenec na australské módní scéně.

Mladý, nadějný, talentovaný australský návrhář, který se zapsal do podvědomí veřejnosti již svou první přehlídkou. Dion na sebe poprvé upozornil v roce 2008. Ve svých 22 letech byl Lee vybrán jako jeden ze čtyř studentů aby prezentoval jeho absolventskou kolekci na australském týdnu módy. Po této přehlídce už měl za zády zástup redaktorů, kteří se zajímali o jeho konceptuální modely. Tato kolekce také zaujala divačku Belind Seper, která si okamžitě pro svůj módní obchod jeho modely koupila. Tlak na mladého designéra z australského módního průmyslu rychle narůstal. Jeho oblečení hned od počátku bylo vysoce žádané. Od tohoto období se nezastavil, každou sezónu je řádně připraven předvést své originální kolekce. Při tomto má samozřejmě snahu udržet své podnikání od výroby až po marketing, což se mu velice daří. Začal sbírat každým rokem úspěchy z australských Fashion Week, L'Oreal Fashion Festival, mezinárodní Woolmark cenu atd. Také si splnil svůj sen mít přehlídku v tak známé Opera House. Dokonce se Dion představil se svou poslední kolekcí v módním centru New Yorku. Ačkoliv jméno Dion Lee není zcela nové, Dion pokorně popisuje módním časopisům jeho první účast na londýnském Fashion Week A/W12

Dion vystudoval institut designu Tafe v Sydney. Lee, jak říká, si rád hraje, což je pro něho podstatné.

Zkouší, kde jsou hranice vrstvení materiálu a skladů, laserových řezů, grafické manipulace atd. Pomocí kombinace těchto technik vytváří na oko poutavě estetické a futuristické modely. Záměrně přehání své experimenty, aby dodal kouzlo na vytvoření zajímavé a individuální siluety. Jeho experimentální oděvy jsou také vysoce funkční. Má neskutečný cit pro sloučení nositelného modelu se sex appeal. Je velice zdatný v krejčovství.

Jeho zatím poslední kolekce nese název Resort 2013. V této kolekci zkoumá vztah mezi přílivem, odlivem a měsícem. Pohrává si s přírodními silami. Použil mnoho metrů neoprenu. Samozřejmě nezapomněl na jeho oblíbené průsvitné materiály.

„ Myslím si, že občas zapomínáme na to, že žijeme na obrovském kuse rotující skály, plovoucí uprostřed prostoru. Všechno pokládám věci do perspektivy. Také jsem opravdu

*miloval Melancholia. Libilo se mi, jak tento film nás nutí přemýšlet, ať se nám to líbí nebo ne. Jsme řízení přírodou.*¹²

Velice ho přitahuje vývoj nových technologií a jejich aplikace na oděvy. S výtvarníkem Kate Banazi spolupracoval na grafice, která měla být pro každý model odlišná, jak vzorem, tak i technologií. Lineární grafiku vyhlubovali do neoprenových panelů.

Možná se Dion stal tak rychle úspěšný a v Austrálii žádaný, jelikož ví, jak ze svých experimentů stále vytvářet nositelné modely v realitě.

*„ Kladu velký důraz na proces navrhování. To, ohledně čeho se kolekce týká, je pro mě velice důležité. Ale zároveň si myslím, že vytváření příliš domyšlivých a náročných konceptů je chyba mnoho mladých návrhářů. I když koncept je základní věc, kterou začínám, nikdy se nenechám přemoci faktem, že oděv je určený pouze k nošení. Design je opravdu úspěšný, pokud ho někdo může nosit. Zejména v Austrálii. My máme rádi jednoduché věci.*¹³

Je těžké uvěřit, že tento australský návrhář se za pouhé čtyři roky dostal na mezinárodní úroveň. Nebojím se říci, že Diona, můžeme rovnat s těmi největšími jmény. O tomto Australském „průkopníkovi“ určitě v budoucnu hodně uslyšíme.

¹² Tempe Nakiska, Rozhovor o kolekci Diona Lee. Dazeddigital.com [online]. [citace 2012-08-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.dazeddigital.com/fashion/article/13952/1/exclusive-dion-lee-resort-2013-shoot>>.

¹³ Christelescosa, Rozhovor ve studiu Diona Lee. Thevine.com.au [online]. [citace 2010-05-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.thevine.com.au/fashion/collections/dion-lee-studio-visit-interview/>>.

17: Dion Lee, Resort 2013

II. PRAKTICKÁ ČÁST

Když jsem usínala ve vnitrozemí pod širým nebem, uvědomila jsem si, že snění je jádro existence.

4 INSPIRACE

Svůj koncept kolekce jsem našla při svém ročním pobytu v Austrálii. Inspiraci jsem hledala ve svobodě této země. Pomocí svobody a uklidňující atmosféry jsem našla „Dreamtime“ Tento čas souvisí se sněním času před časem, posvátným časem mimo časem a také otázkou vzniku a vývoje vesmíru. Chtěla jsem pomocí mé kolekce vytvořit příběh, který se skrývá v historii Austrálie.

Jak přiblížit oděvem stavy snění?

V historii mladého kontinentu jsem zjistila, že „dreamtime“ je termín pro domorodce velice důležitý. V tomto čase se domorodí obyvatelé Austrálie „Aborigines“ proměňovali z osob ve zvířata a naopak. V mé kolekci „Dreamtime“ chci přiblížit snění, které vychází z mých subjektivních pocitů a zážitků z Austrálie. Také chci poukázat na historii, tradice a legendy domorodých obyvatel.

První zásadní inspirace je papoušek Kakadu Palmový. Druhá vychází ze „skarifikace“ a „body painting.“

4.1 Mé snění pod australským nebem

Procházela jsem se v deštném pralese. Seděla na útesu a poslouchala hukot bouřlivého oceánu. Spala v podzemí záhadného města ve vnitrozemí Coober Pedy. Usínala pod širým nebem v národním parku Kata Tjuta. Při pohledu na neskutečné množství hvězd jsem si uvědomila, že se v této zemi skrývá nepopsatelná atmosféra. Atmosféra naznačující svobodu. Jistým způsobem Austrálie vznikla ze svobody. V Austrálii od počátku fungovala svoboda odívání. Neexistovaly téměř žádné sociální rozdíly. Ano, byla to trestanecká kolonie, ale kolonie byla otevřená. Skoro každý trestanec mohl začít žít svůj život od začátku. Mohl si vybudovat svou novou zemi.

Za symbol australské svobody jsem si zvolila papouška Kakadu Palmového. Volně žijí v Papui – Nové Guiney a v australské části Queenslandu. Kromě těchto dvou zemí ho nikde volně v přírodě nemůžeme spatřit. Jeho populace čítá jen několik tisíc exemplářů. Na rozdíl od jiných druhů kakaduů nekřičí, jen melodicky hvízdá. Kakadu Palmový má netypický masivní zobák. Celkově je zbarven černomodře až černošedě. Jeho charakteristickou cho-

cholku na čele jsem umístila do mé kolekce. Také se inspiroji jeho siluetami, zejména křídly.

18: papoušek Kakadu Palmový

4.2 Snění domorodých obyvatel

Snění domorodých obyvatel vychází z jejich historie „Dreamtime“. Domorodci umí do snění vstoupit a prostřednictvím těchto snů nalézají jejich smysl života. Snění hovoří o cestách a skutcích těch, kteří stvořili svět. Aby „Aborigines“ mohli ve svých snech hovořit se světem, přijali charakteristiky svých předchůdců skrz tance, písní a umění.

Nejvíce inspirativní pro mou kolekci byla skarifikace. Skarifikace je způsob zdobení kůže jizvením. Tato trvalá tělesná modifikace, zahrnuje poškrábání, lept, nebo nějaký druh povrchního řezu, který se provádí na lidskou pokožku. Jizvení pro australské domorodé obyvatele bylo důležité. Sloužilo jim k magickým a totemickým rituálním účelům. Jizvení hraje důležitou roli v citovém upevnění vztahu individua k pospolitosti. Do povrchu naříznuté pokožky vkládali peří, prach, popel a barvu. Vetřený popel způsobil, že jizvy byly po zahojení vypouklé, vystupující nad povrch kůže a tvořily tak plastický ornament.

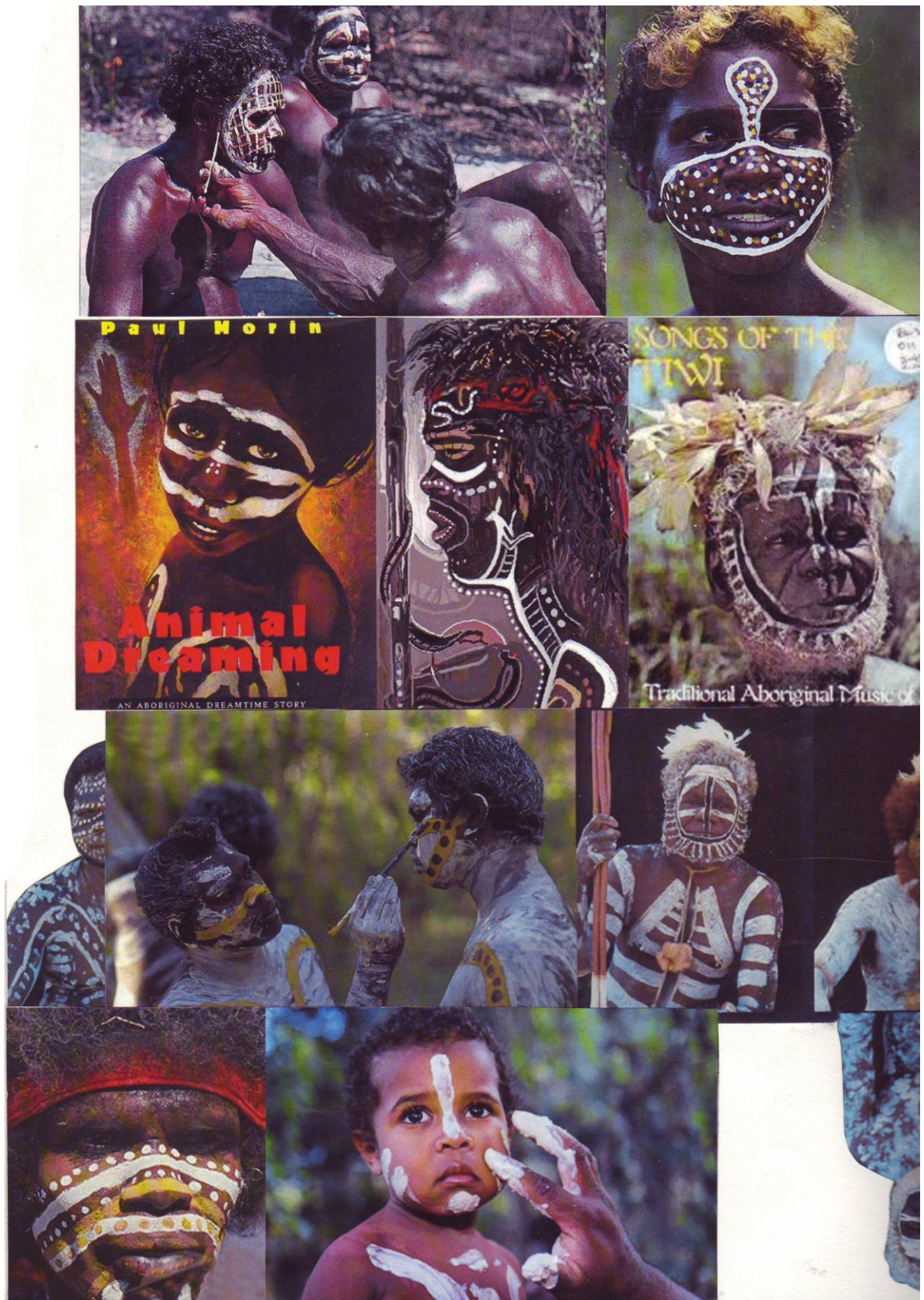
„ U Arandů obřad probíhá na skalní římse. Muži vylezou co nejvýše a za zpěvu si nařezávají kůži na ramenu, až jim krev stéká na skálu. V jejich písni prosí klokany, aby se množili a neubývali. Arandové věří, že krev oplodní zemi a dá klokanům sílu se množit. Krev a červená barva je vůbec symbolem života a plodnosti... Když zemře příslušník kmene, jeho potomci si na znamení smutku nařezávají kůži, ale nechají krev téci a zatírají rány bílou barvou. Mladí chlapci si v období dospívání nechají naříznout kůži kolem dokola hrudníku, asi v místech mezi prsními bradavkami a pupkem a zatírají do rány prach podobně, jako to činí černoši v Africe. Výsledkem je mohutná jizva kolem těla. Často nezůstává u jedné, přibývají se vzrůstající vážnosti a hrdinskými činy.“¹⁴ Domorodci si nechávali skarifikovat záda, ramena, hrudník i stehna. Jizvy na stehnech znamenají období velkého smutku. Skarifikace u domorodců měla pozitivní účinky, léčebný efekt byl poznat v psychické rovnováze a vyrovnanosti jedince. Jejich jizvení nepovažuju za sebepoškozování. Ale v dnešní společnosti jizvení jako ozdobu nepřijímám. Skarifikací se domorodci dostávali do posvátného těla duchů.

„Body painting“ neboli malování na tělo se stalo součástí domorodé kultury. Proto také, motivy tohoto malování vkládám do mých modelů. Při tanci si Aboriginci nanášejí bílé, žluté a červené barvy jílu, okru a železité hlínky. Tento specifický design zdědili po svých starověkých předcích. Jedná se o kombinaci kruhů, teček a proužků. Tyto zvláštní symboly skrývají tajemství Austrálie. Svě zdobení si nemohou volně měnit, vše podléhá obecně uznávaným a schváleným vzorům.

¹⁴ Rychlík M., Tetování, skarifikace a jiné zdobení, Dějiny odívání. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2005, s. 116.

19: ukázky skarifikace

20: ukázky body painting

5 KOLEKCE DREAMTIME

Dámská kolekce s názvem „Dreamtime“ obsahuje šest modelů, převážně splývavých delších šatů. Příběh snění začíná modelem s chocholkou Kakadu, což symbolizuje moderní dobu a prolínáním se jednotlivých střihů přechází do daleké historie Aboriginců. Při mé tvorbě jsem si dala za cíl pomocí oděvů vyjádřit počátek Austrálie. Přiblížit se lidem, kteří nalézají odpovědi na své otázky ve snech. Kteří dokážou mísit minulost s přítomností. Aboriginci považují zemi za svou matku. Kdykoli se domorodci dívají na krajinu, vždy vnímají podstatně víc než jen fyzickou stránku. V krajině vnímají jejich přítomnost. Do svých oděvů jsem vkládala poznatky o této kultuře. Každý oděv skrývá svůj příběh. Ve skarifikaci a body painting bych dokázala nalézat každý den nové a nové inspirace.

5.1 Barevnost

Austrálie! V prvotní myšlence jsem si vybavila cihlovou barvu, dále světle hnědou, oranžovou, vybledlou červenou a výraznou zelenou. Za cíl jsem si kladla použít barevnost, která nebude poukazovat na vyprahlé vnitrozemí, tajemné pralesy ani na dlouhé panenské pláže. Hledala jsem barvu, která nejlépe vystihne historii australského snění. Modrá byla nejlepší volba. Barva vody a oblohy. Modrá symbolizuje nekonečné nebe, věrnost a důvěru. Tato barva je pravým ztělesněním svobody. Přednost jsem dala tmavě modré. Pomocí tmavého odstínu se mohu dostat dál, pod povrch, možná až k vesmíru.

Abych se přiblížila také k domorodým obyvatelům, přecházím z modré k šedé. Šedá je barva smutná, netečná, spojena s představou chudoby. Touto šedou barvou lehce naznačuji kontrast domorodých obyvatel s moderní dobou společnosti. Závěrem používám barvy přírodní světlejší kůže.

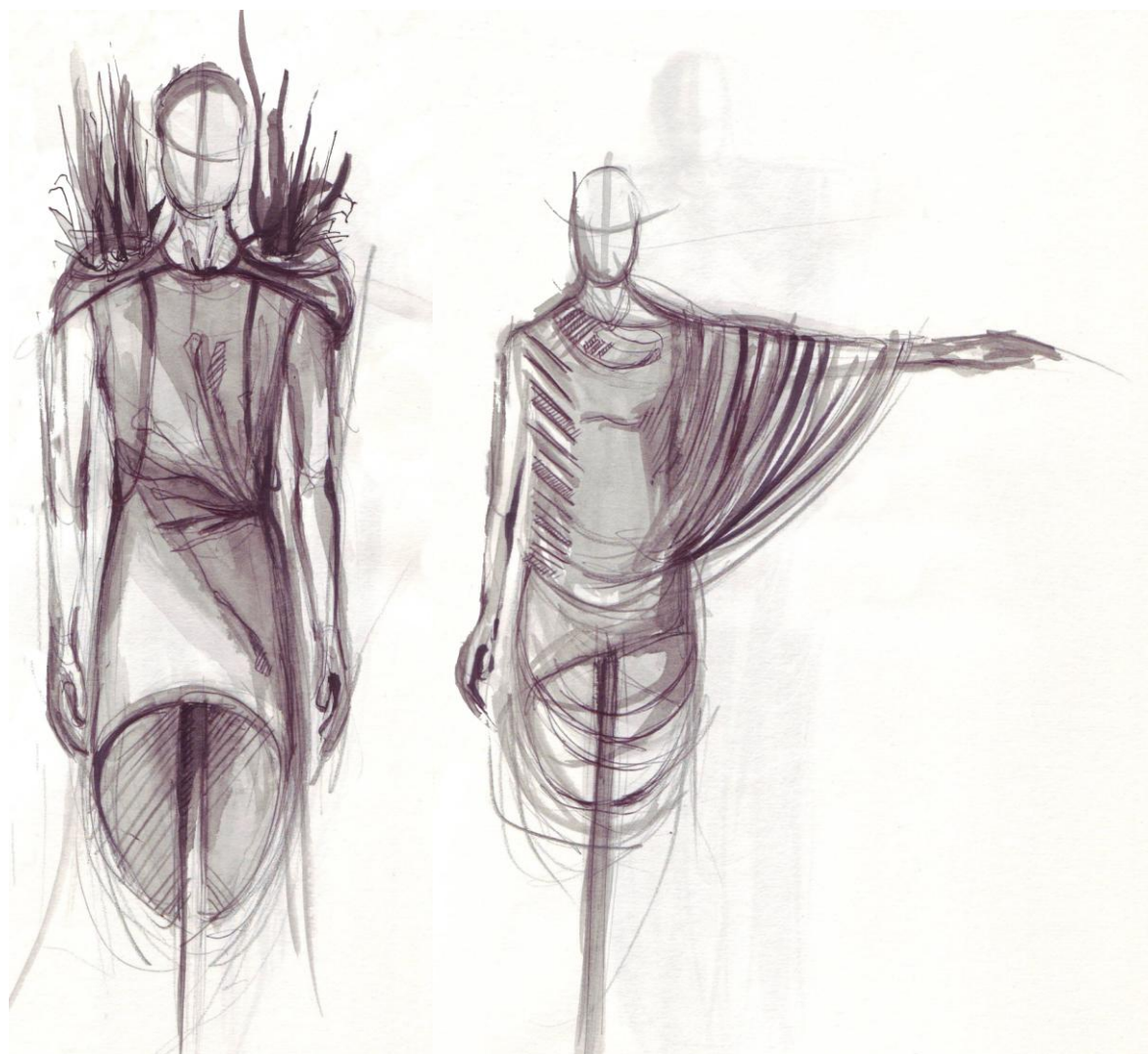
5.2 Materiály

Potřebovala jsem vytvořit splývavé šaty, ale také jsem chtěla experimentovat s prořezáváním a děrováním. Pro tento účel jsem použila oděvnickou kůži - Vepřovici Krystal a KozinuVelur. Jako další materiál jsem použila úpletovou, směs viskózy a elastanu.

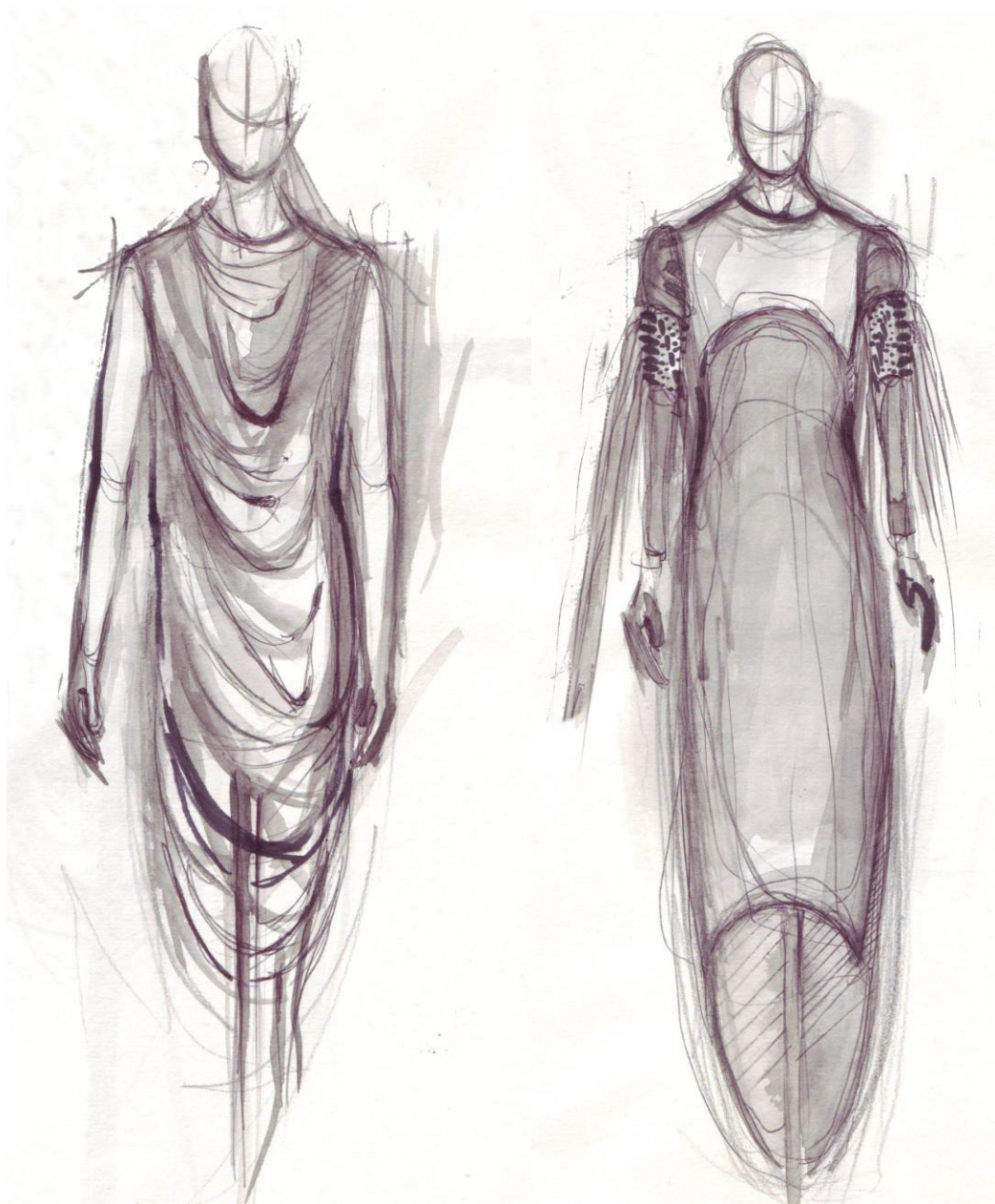
5.3 Popis a kresby jednotlivých modelů

U prvního a druhého modelu jsem si hrála s linií australského papouška Kakadu Palmového. Tento papoušek symbolizuje svobodu. Charakteristický prvek mého prvního modelu je chocholka, kterou jsem umístila na ramena. Chocholku jsem vytvářela pomocí ořezávání huštěného polystyrenu. Na ramenu tento prvek vypadá nedobytně. Člověk v tomto modelu vypadá jako by se ukrýval před okolním světem. Tento papoušek má možnost volby pomocí chocholky. Když chocholku nadzvedává, znamená, že je zvědav a že se v daný moment rád spřátelí. Možná právě do chocholky ukryl své nevynucené rozhodnutí a odpovědnost za důsledky. Přesto že tento prvek vypadá až negativně, nepřátelsky odlehčuju ho splývavým střihem šatů a tenkými šňůrkami, které jsou uchyceny k ramenům.

Mláďata se učí jak držet křídla, mohou je držet výše, než se to naučí správně. Pak můžou vzlétnout a poznat svou svobodu.

Třetí a čtvrtý model symbolizuje nejistoty a znepokojení. V těchto modelech lehce narážím na 26. Leden 1788, na střet dvou kultur. Třetí model je stále inspirován mou svobodou, ale už na šatech není použit výrazný prvek papouška. Jeho křídla jsou stažená k tělu. To znamená, že se něčeho obává. Pomocí čtvrtého modelu přecházím k domorodé kultuře Aborigines. Tyto šaty jsou zajímavé stříhem. Dvojitý zadní díl přechází do vlečky. Prvek Aborigines můžete najít na dlouhých náramcích. Náramky jsou odkazy body painting.

Pátý a šestý model symbolizuje svobodu domorodých australských obyvatel, kdy ještě nepoznali civilizovaný svět. Jejich smysl života bylo snění. Snili večer při tanci, skarifikaci a body painting. Na pátém modelu je zadní díl vesty vyřezáván a proplétán do přiblížení se podoby skarifikace. Tento model vypráví legendy, legendy „Dreamtime“. Šestý model vystihuje dobu, kdy bylo moře o sto dvacet metrů mělčí, než je dnes. Kdy Aborigines přešli do Austrálie suchou nohou z Asie. Kdy věřili ve vliv spirituálních bytostí svých předků. Jejich matka jim byla příroda. Tento model nepůsobí příliš výrazně. Hlavní prvek je inspirací jediným oděvem domorodých obyvatel - pláštěnky z kůže vačice.

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

6 FOTODOKUMENTACE

Fotograf: Petr Hegyi

ZÁVĚR

Myslím si, že bakalářská práce byla pro mě velice přínosná. V praktické části jsem si rozšířila obzor o australskou módu, jak historickou tak i součastnou. Netušila jsem jakým zajímavým vývojem australské odívání prošlo. Vyjádřit prožitek a atmosféru pomocí oděvů, mi přišlo ze začátku až nemožné. Stále si myslím, že oděvním designem je velice těžké vyjádřit emoce, jestli tedy vystavujeme oděv jako takový, bez jakýchkoliv podkladů, vysvětlení pozorovateli.

V závěru bych chtěla říct, že tato kolekce byla má touha, vyjádřit subjektivní prožitek z cest, obtížně přiblížit pomocí modelů mé poznatky o tak vzdálené kultuře. Austrálie je zemí s nevyčerpatelnou inspirací.

Snění je nekonečnou mou inspirací.

SEZNAM ZDROJŮ A POUŽITÉ LITERATURY

- 1 MAYNARD, Margaret. *Fashioned from Penury: Dress as Cultural Practice in Colonial Australia*, Cambridge University Press, c 1994. 235s. ISBN 0 521 45310 0 Hardback
- 2 BLAINEY, Geoffrey. *Dějiny Austrálie*, Praha: NLN,s.r.o., Nakladatelství Lidové noviny, c 2001. 251s. ISBN 80-7106-334-7
- 3 ENGLISH ,Bonie & POMAZAN ,Liliana. *Australian Fashion Unstitched, the last 60 years*, Cambridge University Press, c 2010. 296s. ISBN 978-0-521-75649-5
- 4 SMITH, Mitchell Oakley. *Fashion Australian & New Zealand designers* , Thames & Hudson Australia Pty Ltd, c 2010. 352s. ISBN 9 7805 0050 0248
- 5 BRABCOVÁ, Blanka (překlad). *Móda : Dějiny odívání 18.,19.a 20.století -Ze sbírek odívání v Kjótu* , Nakladatelství Slovart ,s. r. o.,c 2003. 735s. ISBN 3-8228-2624-3
- 6 MACHALOVÁ,Jana. *Dějiny odívání:Móda 20.století*, Praha: NLN,s.r.o., Nakladatelství Lidové noviny, c 2003. 229s. ISBN 80-7106-587-0
- 7 KYBALOVÁ, Ludmila. *Dějiny odívání: Od empiru k druhému rokoku*, Praha: NLN,s.r.o., Nakladatelství Lidové noviny, c 2004. 271s. ISBN 80-7106-147- 6
- 8 www.crystalinks.com/dreamtime.html/
- 9 www.dreamtime.net.au
- 10 <http://treasure-explorer.nla.gov.au/treasure/convict-uniform/resources>
- 11 <http://australia.gov.au/about-australia/australian-story/austn-national-dress>
- 12 <http://paperdoll-lingerie.blogspot.cz/2012/01/larrikins-and-sharpiesa-bit-of.html>
- 13 www.vogue.com.au
- 14 <http://australia.gov.au/about-australia/australian-story/austn-national-dress>
- 15 <http://angelasancartier.net/australian-dress>

- 16 http://en.wikipedia.org/wiki/1820s_in_fashion
- 17 <http://www.brisbanemodern.com.au/issue3-article.html>
- 18 <http://www.altmedia.net.au/aussie-swimwears-revealing-history/8288>
- 19 <http://www.abc.net.au/talkingheads/txt/s1868042.htm>
- 20 <http://australia.gov.au/about-australia/australian-story/modern-austn-fashion-textiles>
- 21 <http://www.aboriginalartonline.com/art/body.php>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod. a podobně

např. například

SEZNAM OBRÁZKŮ

1. původní obyvatelé Austrálie – Aborigines
2. Aborigines
3. kapitán Arthur Phillip, který vedl první flotilu do Austrálie 1788
4. oděv odsouzených 1793
5. uniforma vězně „straka“
6. domorodí obyvatelé Austrálie ve špatně padnoucích kabátech 1819
7. S. T. Gill, obyvatelé Austrálie se oblékali do čeho chtěli
8. S. T. Gill, Bushwear, 1850 období zlaté horečky
9. oděv Larrikins
10. Oz Tribe, 1984, Flamingo Park
11. Jenny Kee
12. Jenny Kee a Linda Jackson 2001
13. Sass and Bide, A/W 2011
14. Elliot Ward – Fear, A/W 2011
15. Alice McCall, S/S 2012
16. Josh Goot, S/S 2012
17. Dion Lee, Resort 2013
18. papoušek Kakadu Palmový
19. ukázky skarifikace
20. ukázky body painting